

СПЕЦІАЛІСТАМ АПК – ПІСЛЯДИПЛОМНУ ОСВІТУ СВІТОВОГО РІВНЯ

Володимир ВЛАСЕНКО, ректор Білоцерківського державного аграрного університету
Григорій ЩУРЕВИЧ, директор Інституту післядипломного навчання
 керівників і спеціалістів ветеринарної медицини

У червні виповнюється 30 років факультету підвищення кваліфікації БЦДАУ. Ювілей – це насамперед привід згадати минуле, констатувати досягнення сьогодення, накреслити плани на перспективу.

Не випадково цей факультет було відкрито у 1974 р. на базі Білоцерківського державного аграрного університету – одного з найстаріших вузів України, який має давні традиції підготовки висококваліфікованих кадрів для сільськогосподарського виробництва. Сучасна науково-виробнича база, високо-професійний науково-педагогічний персонал, багатий досвід організації навчального процесу – все це стало підґрунтям для рішення Ради Міністрів колишнього Союзу відкрити у БЦДАУ (на той час – СГІ) факультет підвищення кваліфікації керівників кадрів і спеціалістів сільського господарства.

Основною метою діяльності ФПК стало озброєння сучасними знаннями, технологіями та новою науковою інформацією агрономів, зооінженерів, лікарів ветеринарної медицини, які залишили стіни вузів п'ять і більше років тому.

Серед слухачів перших потоків нерідко зустрічалися колишні фронтовики, спеціалісти, які відроджували сільськогосподарське виробництво у важкі по-воєнні роки.

Упродовж 10 років (1975–1985) ФПК очолював доктор сільськогосподарських наук, професор Ф.І. Крутіпорож.

Із року в рік факультет змінював свою науково-виробничу базу, збільшувався контин-

В. М. Власенко

Г. П. Щуревич

гент слухачів. Якщо в 1975 р. їх планова кількість становила 300 чол., то вже у 1976 – 600 чол.

Організація навчального процесу на факультеті була спрямована на те, щоб він став навчально-методичним центром із узагальнення, популяризації досягнень науки і передового досвіду, вивчення та впровадження у виробництво нових прогресивних технологій у рослинництві та тваринництві, що вкрай необхідно для підвищення професійної компетентності працівників агропромислового комплексу, задоволення вимог виробництва.

У 1985 р. на посаду проректора ФПК було призначено засłużеного працівника освіти, доктора І.М. Бабака.

Рівень підготовки на факультеті працівників агропромислового комплексу, особливо спеціалістів ветеринарної медицини, одержав високу оцінку Міністерства сільського господарства і продовольства України. Тому коли постало питання про організацію Інституту післядипломного навчання керівників і спеціалістів ветери-

нарної медицини, то постановою Кабінету Міністрів України від 18 лютого 1993 р. було визначено, що такий інститут створюється у складі Білоцерківського державного сільськогосподарського інституту. З 2001 р. ПНКСВМ очолює доктор Г.П. Щуревич.

Наказом Міністерства сільського господарства і продовольства України від 5 березня 1993 р. на Інститут післядипломного навчання було покладено такі основні функції:

– підвищення кваліфікації та перепідготовка керівників і спеціалістів державної та відомчої ветеринарної медицини, наукових працівників і викладачів вищих та середніх спеціальних навчальних закладів і факультетів;

– проведення і координація наукових досліджень з питань підвищення кваліфікації та перепідготовки кадрів, що працюють у галузі ветеринарної медицини;

– виконання досліджень з науково-методичних проблем ветеринарної медицини, участь у ре-

алізації цільових комплексних програм розвитку ветеринарної медицини;

– надання консультивативної допомоги спеціалістам, керівництвам підприємств, установ, організацій і громадянам;

– співробітництво на основі прямих зв'язків з аналогічними установами зарубіжних країн у питаннях післядипломного навчання лікарів ветеринарної медицини, створення спеціальних центрів.

Основна мета, якій сьогодні підпорядковано всю роботу з підвищення кваліфікації фахівців, – це забезпечення потреб агропромислового виробництва у кваліфікованих, конкурентоспроможних кадрах, що мають високий рівень професіоналізму, здатні компетентно і відповідально виконувати посадові функції, оперативно впроваджувати новітні технології, сприяти інноваційним процесам в Україні, поєднувати ветеринарну практику з перспективними соціальними потребами.

Післядипломне навчання спирається на найголовніший принцип ринкових відносин – підготовку фахівців відповідно до вимог сучасного агропромислового виробництва та потреб ринку праці.

За 30 років на ФПК і в ПНКСВМ БЦДАУ підвищили кваліфікацію, пройшли стажування понад 25 тис. спеціалістів агропромислового комплексу України.

Сьогодні ПНКСВМ має свій навчальний корпус, його навчально-методичну роботу забезпечують чотири кафедри: ветеринарно-санітарної експертизи

ПІДГОТОВКА КАДРІВ

та контролю продовольчої сировини і харчових продуктів; інфекційних та інвазійних хвороб; незаразних хвороб; лабораторної діагностики інфекційних хвороб сільськогосподарських тварин.

Підвищення кваліфікації спеціалістів передбуває під постійним контролем Державного департаменту ветеринарної медицини та Міністерства аграрної політики України. Перед слухачами періодично виступають Голова Державного департаменту ветеринарної медицини П.І. Вербицький, його заступники В.М. Горжеев, М.В. Пашок, начальники відділів В.М. Манченко, М.В. Білоус, співробітники ЦДЛВМ М.С. Павленко, Ю.М. Новошицька та інші фахівці департаменту і Центральної лабораторії, провідні вчені інших вузів та науково-дослідних закладів, зокрема академік УААН В.О. Бусол, член-кореспондент УААН А.Ф. Ображай, професори М.С. Мандигра, І.П. Кондрахін, В.Ю. Чумаченко та ін.

З метою забезпечення ефективності навчального процесу, тісного зв'язку теоретичних питань з практичною діяльністю ІПНКСВМ використовує навчально-науково-виробничий комплекс БЦДАУ, до складу якого входять підприємства корпорації «Укрзооветпромпостач» (генеральний директор В.Т. Лісовенко) й «Укрветпромпостач» (директор В.Л. Солодчук), господарства АТ «Терезине», ФА «Матюші Білоцерківського, АФ «Світанок» Васильківського і СТОВ «Агросвіт» Миронівського районів Київської області, переробні підприємства м. Білої Церкви та Білоцерківського району, управління ветеринарної медицини в м. Біла Церква, державні лабораторії ветеринарно-санітарної експертизи продуктів тваринництва на ринках міста тощо.

Слухачі ІПНКСВМ працюють у навчальних кабінетах та аудиторіях, оснащених сучас-

ним технічним устаткуванням, до їх послуг комп'ютерні класи, лабораторії, обладнані за світовими стандартами.

Заняття в Інституті проводяться не лише силами власного науково-педагогічного колективу. До післядипломного навчання спеціалістів залучаються керівники і представники 10 наукових шкіл, які функціонують у БЦДАУ, зокрема академіки В.М. Власенко (школа ветеринарної хірургії), В.І. Левченко (школа діагностів і терапевтів України), В.Г. Герасименко (гісто-біохімічна школа); професори В.В. Касянчук, В.М. Івченко, В.П. Новак, В.С. Хоменко, Г.Г. Харута, Ю.Г. Артеменко, І.С. Панько, П.В. Микитюк, Б.М. Ярчук, доценти І.М. Бабак, Л.П. Артеменко, Н.В. Авраменко, Л.Є. Корнієнко та багато інших. Вони розробили нові методики профілактики і лікування сільськогосподарських тварин від хвороб різної етіології, а також методи селекції, біотехнології, утримання, вирощування і використання тварин, птиці, риби, переробки продукції тваринництва, маркетингу, основні принципи менеджменту у ветеринарній медицині.

Наукові колективи двох науково-дослідних інститутів у складі БЦДАУ – внутрішніх хвороб тварин і ветеринарно-санітарної експертизи продуктів тваринництва, проблемної лабораторії хірургічної патології та лабораторії з вивчення лейкозу великої рогатої худоби також беруть активну участь у навчально-му процесі ІПНКСВМ.

Враховуючи потреби у забезпеченні навчально-методичною літературою, науковці університету регулярно видають методичні рекомендації для слухачів ІПНКСВМ, в яких поряд з вузькоспеціальними проблемами післядипломного навчання розглядаються питання нового ветеринарного мислення, створення сприятливого середовища для здоров'я і продуктивності тварин тощо.

Залежно від спеціалізації слухачі працюють на факультеті ветеринарної медицини в науково-дослідних лабораторіях: новітніх методів досліджень – імуноферментного аналізу та полімеразно-ланцюгової реакції; радіологічних досліджень; контролю якості продукції; у міжконтрольній лабораторії, де проводиться дослідження на найсучаснішому обладнанні для ультразвукової діагностики і лазеротерапії.

В основу планування навчального процесу в ІПНКСВМ покладено план-графік на рік, згідно з яким щорічно свою кваліфікацію підвищують понад 2 тисячі спеціалістів АПК. Оскільки на навчання приїздять фахівці з багатьох регіонів України, з різним досвідом розв'язання проблем агропромислового виробництва на місцях, то навчальний план узгоджується зі слухачами, враховуються ті чи інші проблемні питання, які турбують сьогодні виробничників.

У навчальні програми включено вивчення інформаційних технологій, законів України, іноземної мови, обов'язково передбачені питання маркетингу і менеджменту, професійної етики, правової освіти, набуття навиків у користуванні комп'ютером – все те, що вирізняє сьогодні фахівця з високим рівнем освіти.

Попередньо для кожного потоку слухачів спеціальні кафедри спільно із замовниками розробляють робочу програму і навчально-тематичний план, які обговорюються на кафедрах, методичній раді, остаточно погоджуються із замовником і затверджуються ректором.

Викладачі кафедр і замовники докладно відпрацьовують усі форми навчання: академічні, інформаційні або комплексні лекції, лабораторно-практичні та клінічні заняття, комплексні практичні заняття на філіалах кафедр, семінари, конференції, заліки, підготовка й захист випу-

скної роботи, атестаційний іспит.

Практикуються цільове навчання фахівців з окремих спеціалізацій: хвороби дрібних тварин, технологія виробництва молока, яловичини, свинини, продуктів бджільництва; розведення, вирощування і годівля тварин; заготівля, переробка та аналіз кормів; переробка продукції тваринництва.

Постійно зростає кількість індивідуальних замовлень або невеликих груп спеціалістів, які прагнуть вивчити ті чи інші питання селекції, штучного осіменіння, переробки продукції, опанувати методики новітніх лабораторних досліджень, оволодітиsono-графією, лазеротерапією та іншими сучасними методами діагностики і лікування тварин.

Із року в рік зростає кількість короткотермінових навчань – цільових семінарів, тематичних, інформаційних та методичних курсів. Такі навчання з окремих проблем агропромислового виробництва й ветеринарної медицини проводяться як на районних та обласних семінарах, так і безпосередньо у господарствах.

На замовлення районних додаткових служб з метою поліпшення селекційної роботи створено курси перепідготовки техніків штучного осіменіння тварин, заняття на яких ведуть науковці кафедри акушерства БЦДАУ.

Викладачі університету, в т. ч. ІПНКСВМ, систематично підвищують свій науково-професійний рівень. Багато хто пройшов стажування у США, Великій Британії, Аргентині, Німеччині, Чехії, Голландії, Франції, Ірландії, Польщі, Китаї, Росії, Білорусі та в інших країнах.

Кожен рік у Білоцерківському державному аграрному університеті підвищують кваліфікацію майже 100 викладачів вищих аграрних навчальних закладів I–IV рівня акредитації.

Широко впроваджується заличення до навчального процесу за-

рубіжних учених. Так, за проектом ТЕМПУС – ТАСІС у 2003 р. були проведені заняття міжнародної літньої школи з проблем модернізації та оновлення аграрно-економічної освіти в університеті, на яких були присутні викладачі вузів, що проходили післядипломне навчання.

Планами підвищення кваліфікації передбачена участя у міжнародних з'їздах, конференціях, семінарах. Так, лише у 2001–2003 рр. більш як 600 слухачів ФПК стали учасниками міжнародних конференцій, що проводилися на базі БЦДАУ: «Україна у міжнародному аграрному поділі праці», «Механізм регулювання зовнішньоекономічної діяльності АПК», «Реформування вищої аграрної освіти: на шляху до Європейської інтеграції», «Еволюція освітнього простору України», а також науково-виробничої конференції «Фізичні поля та їх значення в біології», VI з'їзду Українського ентомологічного товариства.

Свідченням належної організації роботи з підвищення кваліфікації в ПНКСВМ є нагородження його в 2003 р. Почесною грамотою Державного департаменту ветеринарної медицини, а також численні листи-подяки, що надходять в Інститут з різних областей України від керівників і спеціалістів АПК – колишніх слухачів.

Звичайно, в Інституті післядипломного навчання керівників і спеціалістів ветеринарної медицини є ряд наочальних проблем, пов'язаних із фінансуванням і поновленням матеріальної бази кафедр та дослідних інститутів. Однак ми переконані, що і надалі післядипломна освіта працівників агропромислового комплексу, яку вони отримують в Білоцерківському державному аграрному університеті, забезпечуватиме фахівцям той рівень підготовки, який дозволить їм ефективно працювати в конкурентних умовах ринкової економіки. ■

УРОКИ ВАСИЛЯ ЧОРНОЗУБА

Уже два десятки літ знаю цю людину й щоразу при кожній зустрічі відкриваю в ньому якусь нову особливу рису характеру, притаманну, здається, тільки йому. Василь Чорнозуб, – талановитому керівникові й фахівцеві, який залишає по собі глибоку й щедру борозну на надзвичайно людяній і потрібній в житті ниві ветеринарної медицини.

Не лише мені повсякчас імпонувала його активна позиція громадського діяча, непокійна вдача і творчий дух, який надихав його йти в житті будівничим, характерником, якщо хочете, в непростих життєвих ситуаціях і в звичайних буднях.

Коли з людиною більше, ніж приятелюєш, бачиш у ній те, чого, можливо, не помічають інші.

Я відкривав Чорнозуба з Ганнівки, де пройшли його дві трудові п'ятирічки на посаді голови колгоспу.

Одного разу із схилькова-

ми знаннями їх цілющості. Це потім, через роки, я не дивувався, як і тепер, заходячи до райветлікарні чи сільської дільничної, коли чую запах ромашки або звіробою, бачу дбайливо розвіщені споники чи розкладені в затінку цілющі валочки трави. Не даниною моді як вихід із ситуації при дефіциті коштів

огорожено. Струнка алея горобин і глоду і довкола квіти-квіти – від входу на подвір'я аж під вікна ветлікарні, а тепер і ветуправління. А інакше Василь Іванович не може, бо не хоче бачити природу неохайнюю, роздягнутою. Вона довкола нього завжди прекрасна: на всіх службових подвір'ях і домашньому,

на ліки – це традиційне захоплення у ветпрацівників району,

на городах, де порядкують дружина і сини, мама із сестрою. До речі, один із уроків від Чорнозуба – це його любов до своєї мами, найсвятішого, як він говорить, що в нього є. А найдорожче – це сини, якими він завжди пишається.

Власне, ю для чужих дітей, аби допомогти їм, він завжди, як для своїх. Скільком відкрив дорогу до знань, у професію через рідний і славетний аграрний Білоцерківський, Козелець, де завжди охоче приймають і не помилляються в абітурієнтах від Носівщини Й Чорнозуба з їх упевненим вибором і любов'ю до ветмедицини. Мудрим і турботливим наставником веде їх потім професійним життям, підтримуючи, допомагаючи і словом, і ділом, і прикладом.

Справжній той учитель, який сам виконує те, чого навчає. Цей урок він засвоїв з дитинства.

ним репортажем у серці я відбував із ганнівських і софіївських полів, де повним ходом у комплексі живували хлібороби з «Рассвета».

Василь Іванович схилявся то над однією рослиною, то над іншою, вражаючи мене глибоки-

яке ввійшло у звичку, любов, професійну необхідність й обов'язок.

Хіба не замілуся весняно-літнім подвір'ям райветстанції. Справді, тут завжди красиво, затишно, по-господарськи дбайливо і зі смаком впорядковано,